

Kemenesi Zsuzsanna fényképkiállítása a Magyar Köztársaság Kulturális Intézetében

A fiatal magyar fényírónő kiállításának megnyitójára a 15. Kemenesi Zsuzsanna fényképkiállítása a Magyar Köztársaság Kulturális Intézetében

A fiatal magyar fényírónő kiállításának megnyitójára a 15. Fotóhónap keretében került sor, egy olyan nap késő délutánján, amikor különböző pozsonyi helyszíneken nagyjából egyóránként nyíltak meg jobbnál jobb fotókiállítások, összesen talán fél tucat. Mindezt még a Fotóhónap honlapján tallózva is nehéz követni, nemhogy a kiállítótermek között cikázva. Bevallom, szerény létszámú közönségre számítottam tehát, és úgy véltem, ilyen körülmények között csupán az intézet törzspublikumában lehet igazán bízni. Nagyot tévedtem azonban – szerencsére és sajnos. Sajnos, mert a pozsonyi magyarok közül rajtam kívül csak hárman jelentek meg, és szerencsére, mert a terem mégis szépen megtelt. A szlovák mellett meglepően sok lengyel, német és angol szót lehetett például hallani, ami arról tanúskodik, hogy a rendezvénysorozat reklámja és nemzetközi megítélése egyre jobb.

Kemenesi Zsuzsanna rendkívül sokfelé tájékozódó, világgjárt és életkora ellenére is sok elismerésben részesült alkotó. Életrajzát olvasva nem is egészen érti az ember, miként volt lehetséges – sokszor egymással párhuzamosan – ennyiféle felsőfokú képzésben részt venni. Gyermekként balettet tanult, de a színi pálya lehetőségét feladva később szállodaipari és utaztatási tanulmányokat folytatott Londonban. Tanult vizuális nevelés szakon a pécsi egyetemen (1992–1997), és ugyanott elvégezte a kommunikáció szakot is (1993–1999). Szakmai gyakorlaton egy indonéziai művészeti intézményben volt (1996–1997), és alig száradt meg a tinta első diplomáján, beiratkozott a Kommunikációs Doktori Programra (2000), de egy elnyert ösztöndíj révén még ugyanebben az évben Salzburgban is hosszabb időt töltött. És emellett persze már mintegy másfél évtizede fotózik. Alkotásait Olaszországtól az Egyesült Államokig, San Marinótól Jakartáig, Litvániától Német- és Franciaországig számos galériában megtekinthette, sőt állandó kiállításokon is láthatja a közönség. Jó pár rangos művészeti és tudományos publikáció fűződik a nevéhez. Már Indonéziában megjelent egy katalógusa, 2001-ben pedig Magánbeszéd címmel fotóalbumot is kiadott.

A fentiek tükrében az ember azt hihetné, Kemenesi Zsuzsanna számára fontosabb a szakmai karrier, mint a magánszféra. Ennek ellenkezőjéről győz meg azonban a mostani kiállítása, amelynek anyaga – őt idézve – „a privát és a nyilvános szféra kérdéseit feszegeti, összemossa határait”. Az átgondoltan rendszerezett képsorozat első darabja például arról tanúskodik, hogy családalapításra is maradt ideje. A szimmetrián alapuló felvételen egy gazdagon faragott, ódon családi ágy látható. Az ágy közepén maga a művésznő ül meztelenül, kezében a fényképezőgép kioldójával. Széttárt combjai közt egy nagyobbacska, annak lábai közt pedig egy kisebb (leány)gyermek foglal helyet. Mindnyájan a kamera felé tekintenek, akár egy gondosan beállított családi felvételen.

A mintegy két tucat kisméretű fotót felvonultató kamaratárlatot Csizék Gabriella, a Magyar Fotográfusok Háza művészeti vezetője, a kiállítás kurátora nyitotta meg. A személyes hangvételt laudáció írója a barátnőt megszólítva fejti ki gondolatait Kemenesi alkotói pályájának korábbi állomásairól és itt kiállított fotósorozatáról. A talányos című mostani kiállításáról egyebek mellett megtudhattuk, hogy ebben a sorozatban „személyes világod egyik legmeghatározóbb részét: családi kapcsolataidat, lányaiddal megélt élményeidet láthatjuk”. Csizék a főntebb ismertetett – és a többi kép minimalizmusba hajló poétikájától némiképp különböző látásmódot tükröző – első fotóról a következőket írja: a képsorozat „kiindulópontja egy önarckép, amely a jelenlét különböző megvalósulásaiban öt generációt gyűjt egy képtérbe. A konkrét személyként és az áttételes módon megjelenők – a család történetének részét

képező, anyai ágon örökölt tárgy használatában –, kiegészítve egymást, a múlt, jelen, jövő időtengelyén a folytonosságot jelenítik meg. Ők is, mint mi mindannyian, részei a történetnek és alakítói is egyúttal.” (Az „örökölt tárgy” megemlítésével nyilvánvalóan az említett családi ágyra történik utalás.)

Csizek Gabriella a kiállított fotók megformálásában a láthatatlan, szellemi szférák megsejtetésének szándékát is felismerni véli. „E képek nem csak a konkrét bizalmas szituációk képi megörökítései, hanem kitágulnak képzeletbeli elemekkel is. Mindaz a tudás, képzet, emlékkép megmutathatóvá válik, ami belső valóságunkat építi fel és oly meghatározó a külső valóság értelmezésében is. A fizikai tér szimbolikussá válik, a gyerekjáték meseivé, egy szombat délután pedig álommá.” Maga Kemenesi a kiállításához írott előszavában erre a módszerre (is) utalva úgy fogalmaz, hogy a kiállítás „arra hívja fel a figyelmet, hogy valaminek a hiánya a képen éppúgy megkonstruálja a teret.”

És valóban! Aki átéléssel nézi végig a fényhatások és formák önfeledt játékaiból kibomló, leheletfinom utalásokkal és ritka szép, ámde a drámaiságot sem nélkülöző pillanatok megörökítéseivel teli képsorozatot, úgy érzékeli: jól megkonstruált, izgalmas és fölöttébb hiteles szellemi térbe csöppent.

HIZSNYAI ZOLTÁN